

Stajerc

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno znižuje

Štev. 39. V Ptujju v nedeljo dne 29. septembra 1907. VIII. letnik.

Kmet nastopa . . .

(Nadaljevanje).

Za posl. Peschka je govoril na kmetiskem v Gradcu vojvoda kočevski, državni poslanec A uersperg približno sledeče :

Med burnim odobravanjem je razglašal pomen proste zveze agrarnih poslancev v državnem zboru. Ta zveza ima večino poslancev za seboj in je tedaj upati, da se bodo postavljala odsej bolj na kmete ozirala. Ta zveza ima program, ki ga je izdelala kmetijska centrala (in ki je tudi program »Stajercve« stranke, o. u.). Najvažnejša in najnujnejša vprašanja so zdaj: starostna kmetijska preskrba, odpravljen skandaloznega pomanjkanja vagonov, omejitev slabih posledic kartelov in boj proti odpiranju mej. Glede avstro-ogrskih pogodb je naglašal govornik potrebo, da se pogodba reši postavnim potom in ne več s § 14. Ali mudi se nam ne s to pogodbo; kajti sedanja madžaronska politika ni nobeno zagotovilo, da bi se pogodba tudi držala. Kmetje zahtevamo glede pogodb popolno gospodarsko ločitev od Ogrske na podlagi trgovske pogodbe, nadalje ločitev avstro-ogrskih banke, kar hočejo več Madžarom za avstrijskim denarjem kredit delati. Končno zahtevamo tudi kmetje ločitev colninskih dohodkov. Po tej poti bode korakala zveza agrarcev v državnem zboru in zato se tudi noče vmešavati v politično mešetarenje glede ministrov. Vreči se namerava od gotove strani sedanjega poljedelskega ministra. Kmetje so s tem ministrom docela zadovoljni. V času, ko se je skušalo vtihtopiti na Avstrijsko argentinsko meso je pokazal minister, da ima kmetosko srce. Ravno tako je uredil veterinarsko vprašanje itd. Zato hočejo kmetje ministru zvesti ostati. Roko proč od tega, kar je našega! Roko proč od naše grude! Roko proč od našega ministra! Govornik je priporočal edinstvo med kmeti in pokazal na socialiste ki so se s svojim združenjem tako lepe uspehe dosegli. Kmetje morajo v brezštevilni množini na cesti pokazati, da so edini; stati morajo za svojimi poslanci in naglašati odločno svoje zahteve. Pri minute dolgo trajajočem odobravanju je končal knez svoje izvajanje.

Kakor poslancu Peschka se je predsednik knezu Auerspergu za lepi govor zahvalil. Kmetje je potem besedo voditelju avstrijskega srednjega kmetijstva, neumornemu našemu A. Mitschu vitezu Hohenblum. Ko stopil ta sivolasi starček, ki ima danes večji v kakor ministri in za katerem stoji vse kmetijsko misleče kmetijstvo, na govorniški oder, oznelo je navdušeno ploskanje po dvorani. Kmet je vitez Hohenblum krasi govor, kateri naj posnamemo sledeče poglavitne točke:

Doslej ni kmet ničesar veljal, temveč bil je le zasramovan za druge stanove. Ali to se je prišlo predrugačiti. Kmet se danes zaveda, da je hribsnica države in združil se je s svojimi sotrpini s prepričanjem, da drži kmet kmetu brez razlike narodnosti. Leta dolgo je kmet z deficitom delal, leta ni pri svojem delu niti vinarja zaslužil. V poljedelskem ministerstvu so sedeli najbolj nezmožni ljudje, ki se zato niti brigali niso, ki niti trave od vola razločiti niso znali. Zdj se je to spremenilo. Sedanji poljedelski minister se ne sramuje povedati, da je sam agrarec. Preje je slo vse nazaj, vse rakovo pot. Plodovi kmetijstva so padali v ceni, medtem ko so cene vseh drugih potrebščin visoko narasle. Dokazal je to na raznih primerih. Kmet ne bode več tako neumen, da bi na svoje troške prebivalstvo z mlekom in mesom preskrbel. Glede avstro-ogrskih pogodb je govornik sledeče izjavil: Pogodba se ne bode uresničila, brez da bi se uresničile glavne kmetijske zahteve.

To izjavimo s polno odgovornostjo in vsaki kmetijski poslanec, ki bi vkljub temu za tako pogodbo glasoval, je izdajalec svojih volilcev. Le na podlagi kmetijskega programa, — to se pravi, potom gospodarske ločitve Ogrske in Avstrije, potom razdelitve avstro-ogrskih banke in colninskih dohodkov — je pogodba mogoča. Čas pride, ko se bode vlada morala ozirati na kmetoske zahteve. Treba bode pa tudi delovati na to, da se odpravijo dolgovi na kmetijskih posestvih, da se preosnovi davke in da se prične boj proti zidanju vodnih cest. Železnice nimajo vagonov in za te je treba skrbeti, potem se leza za vodne ceste. Čas prihaja, da se uresniči kmetijske organizacije. Kmet se mora kot kmet čutiti in v tem leži bodočnost Avstrije. (Viharno dolgo odobravanje).

Ta govor je napravil velikanski vtis. Vidilo se je, da so tisoči zbrani kmetje čutili, kako prihaja novi čas, ki mora tudi kmetu pravico prinesati. Pod tem vtisom je predlagal g. Maldeghem dvoje rezolucij. Prva rezolucija se glasi tako-le:

«Današnji kmetijski zbor vzame poročilo poslanca Peschka o nemški kmetijski stranki in poslanca kneza Auersperga o prosti zvezi agrarcev s zadovoljstvom na znanje. Zbor pozdravlja združenje 271 poslancev raznih dežel, narodov in političnih strank v svrhu zastopanja kmetijskih interesov in želi tej zvezi veliko uspehov. Zbor pričakuje od te zveze, da bode zasledovala zahteve glavnega kmetijskega programa. Zlasti pa pričakuje zbor, da ne bode noben član agrarne zveze glasoval za pogodbo z Ogrsko, ki bi ne obsegala: 1. gospodarsko ločitev od Ogrske in ureditev naših razmer na podlagi trgovske pogodbe, 2. razdelitev avstro-ogrskih banke in 3. razdelitev colninskih dohodkov z ozirom na resnične uvozne razmere obeh državnih polovic.»

Druge rezolucija pa se glasi tako-le:

«Graški kmetijski zbor izraza gospodu poljedelskemu ministru grofu Auerspergu za njegovo pametno in energično delovanje v prid kmetijstva in gospodarstva, popolno zaupanje in priznanje. Kmetijski zbor pričakuje, da ne postane mesto poljedelskega ministra kramarsko blago v dobiček te ali one politične stranke, kajti razvoj in interesi avstrijskega kmetijstva zahtevajo, da pride vendar že nekaj stalnega v poljedelsko ministerstvo.»

Obe rezoluciji je sprejel kmetijski zbor ednoglasno in ob velikem navdušenju. Poljedelskemu ministru se je odposlal poleg tega brozjavko s pozdravom.

(Naprej prihodnjič).

Politični pregled.

Državni proračun za leto 1907/kaže sledeče dohodke:

direktni davki	497,993.270 K
indirektni	471,698.090 "
monopoli, regalije	284,781.200 "
državna podjetja	677,867.038 "
drugi dohodki	140,249.215 "
Skupno	2,072,588.813 K

Torej znašajo dohodki državnega proračuna čez 2.072 milijonev kron. Direktni davki so narasli od l. 1906 za več kot 13 $\frac{1}{2}$ milijonev. Državni izdatki znašajo skupno 2.071,679.906 K. Torej ostane preostanka za 890.907 K.

Štajerski deželni zbor. 19. sept. so predložili poslanci razne predloge glede podpor po umjih prizadetim kmetom. Govorilo se je v prvi vrsti o tako hudo prizadetih kmetih v ptujskem in ormuškem okraju. Posl. Wagner

je zahteval obvezno zavarovanje proti toči skozi deželo. Posl. Krenn je govoril glede podpor za po umjih prizadete v radgonskem okraju, posl. Jurtela glede onih v rogaškem okraju. Razne manjše predloge se je tudi vložilo. Upati je, da bode deželni zbor kmetom kmalu pomagal. — 20. sept. se je predložilo zbornici m. dr. poročilo glede porabe investicijskega kredita v znesku 1,150.000 K, poročilo glede dovolitve nadaljnega kredita za kopelj Rogaska Slatina, nadalje poročilo o uspehu preiskave glede mestne uprave v Ptujju (o katerem govorimo v »Štajerskih novicah«). — Posl. Bruger je govoril o predlogu glede varstva bregov ob Muri. — Posl. Ploj je vtemeljeval predlog za znižanje cen bakrenega vitrijola. — Posl. Fürst je poročal o predruagačbi deželne rudniške šole v Ljubnu. itd. — 23. sept. je predložil odbor postavnim načrtu glede varstva koristne ptice. — Posl. Kern je vtemeljeval svoj predlog glede varstva bregov Mure pri Cmureku. Danes je 11 mlinov ob Muri skoraj poginu izročeno, ker ne morejo dovolj vode dobiti. Predlog je šel v odsek. — Posl. Krenn je govoril o svojem predlogu glede reguliranja potokov v radgonskem okraju. Tudi ta predlog se je izročil odseku. — Posl. Jurtela je zahteval nadaljevanje regulacije Pesnice. — Potem se je sprejelo predlog glede predruagačbe postave o vodnem pravu. — 24. septembra se je vršila v deželnem zboru velika razprava o železnici Maribor-Wies. Za železnico se je zavzemal zlasti posl. Wastian. Posl. Wastian Stieger in tovariši so predlagali, naj se dovoli 1 milijon kron za to železnico.

Koroški deželni zbor. 19. sept. je vložila vlada predlog glede varstva za kmetijstvo koristne ptice. Odsekom se je izročilo razne predloge, tako poročilo o stanju kmetijskih operacij v deželi ob koncu l. 1905 in 1906, poročilo o deželnemu prispevku za kultiviranje t. zv. »Langermoora«, itd. — Posl. Pirker je vtemeljeval predlog posl. Winklerja in tovarišev. Ta predlog zahteva, da povrne deželni odbor del užitninskega davka tistim osebam, ki so kmetje in dajejo poslom kot »trunk« mošta. Predlog se je izročil kmetijskemu odseku. Nadalje se je govorilo o preosnovi postave glede doklade na lov. Predlog se je izročil finančnemu odseku. — 10. sept. je vložil deželni odbor razne predloge glede obrtnega in kmetijskega napredno-izobraževalnega poduka v l. 1905 in 1906, o kmetijskem šolstvu in združništvu v l. 1905 in 1906 itd. — Posl. Hönlinger je potem poročal o ustanovitvi deželnega kulturnega sveta za Koroško. Ta svet bi imel svoj sedež v Celovcu in bi ostal iz predsednika, deželnih kulturnih poročevalcev, 1 člana deželnega odbora, dveh po poljedelskem ministerstvu imenovanih članov, dveh po dež. odboru imenovanih kmetovalcev, 12 članov stalnega odseka, iz načelnikov okrajnih kmetijskih zvez in iz odposlancev okrajnih odborov. To poročilo se je izročilo odseku. Deželni odbor je vložil tudi še izpopolnilne postave glede deželnih kmetijskih postav itd. — 23. sept. je bilo važno poročilo posl. Hönlinger glede varstva planin in pospeševanje planinskega gospodarstva. Postava, ki se je izročila v presojevanje odseku, ima v prvi